

Kvalitetsrapport

Sport och förening

Kultur och fritid

Jenny Holmberg

2022-08-11

Dnr KFN 2022/50-54

Innehåll

Sammanfattande slutsatser	3
1. Inledning	4
1.1 Metod	4
1.2 Demografi.....	5
2. Uppdrag, organisation och förutsättningar	6
2.1 Sport och förenings uppdrag.....	6
2.2 Organisation och medarbetare	7
2.3 Måluppfyllelse	8
2.4 Ekonomi	9
2.5 Personal och service.....	13
2.6 Slutsatser – Uppdrag, organisation och förutsättningar	14
3. Verksamhetsanalys	15
3.1 Invånare i Täby är fysiskt aktiva	15
3.1.1 Arbeta proaktivt för att skapa möjligheter till fysisk aktivitet.....	19
3.1.2 Öka kunskapen internt om vårt grunduppdrag för att skapa goda förutsättningar för vårt föreningsliv.....	21
3.1.3 Vi ska erbjuda en bra upplevelse för besökare av anläggningar	21
3.2 Jämförande nyckeltal	22
3.3 Slutsatser – Verksamhetsanalys	23

Sammanfattande slutsatser

Sport och förening har ett brett uppdrag. Enheten fullgör det ansvar kultur- och fritidsnämnden har för idrotts-och friluftsverksamhet i kommunen. Ansvaret omfattar bland annat stöd- och bidragsgivning, tidsfördelning och lokalbokningar till föreningar och organisationer samt driften av kommunens anläggningar för fritids- och kulturändamål.

Med ett brett uppdrag är det viktigt att kunna visa prioriteringar och viljeinriktning. Täby kommunen har en strategi för idrottsverksamhet 2020 – 2030. Idrottsstrategin är något begränsat i sin omfattning och är även integrerad i kultur och fritidsnämndens anläggningsplan. För att kunna möta föreningslivet önskemål ser Sport och förening ett behov av en tydligare och mer omfattande idrottsstrategi.

Undersökningar visar att Täby har ett rikt föreningsliv som når många. De senaste åren har flickors deltagartillfällen i åldern 16 - 20 år ökat. Det är en målgrupp som Sport och förening tidigare har haft svårt att nå. Utvecklingspotential finns dock att få tillbaka barn och ungdomar vars deltagartillfällen överlag minskade under coronapandemin, samt att nå ungdomar som är fysiskt inaktiva.

Täby kommun stöttar föreningslivet med ett högt bidrag jämfört med närliggande kommuner. För att säkerställa att de ekonomiska stöden leder till uppsatta mål ser enheten ett behov av att göra en sammanhållen översyn av Sport och förenings samtliga bidrag.

Sport och förening kommer fortsätta sträva efter att möjliggöra för invånare att vara fysiskt aktiva genom en bredd av olika aktiviteter. Samarbetet och samverkan med föreningslivet blir fortsatt viktigt.

Insatser som kräver vidare utredning eller beslut:

- Utarbeta förslag på ny idrottstrategi för kultur och fritid.
- Genomföra en sammanhållen översyn av Sport och förenings bidrag.

1. Inledning

Kvalitetsrapporten är en del av kultur- och fritidsnämndens systematiska arbete för att säkra och utveckla kvaliteten i dess verksamheter. I rapporten redovisas hur väl krav och förväntningar uppnås utifrån lagstiftning, regelverk och uppdrag. Genom jämförelser, omvärldsbevakning och fördjupad analys identifieras utmaningar och utvecklingsområden samtidigt som lämpliga insatser föreslås. På så vis bidrar redovisningen till att skapa en djupare förståelse av enheternas verksamhet och beskriva vilken kvalitet som levereras.

Sport och förening tar årligen fram en anläggningsplan som fungerar som underlag när kommunen ska prioritera det behov och den efterfrågan som finns avseende idrottsanläggningar under perioden 2020-2030¹. Denna kvalitetsrapport fokuserar därför främst på andra aspekter än anläggningar.

1.1 Metod

Rapporten har skrivits av idrottsstrateg Hanna Sandberg och utredare Karin Karlung och Erik Lindgren, på uppdrag av kultur- och fritidschef.

Rapporten har utarbetats med hjälp av underlag som tagits fram och stämts av med flera delar av kommunen, däribland ekonomi, HR, kommunens kontaktcenter, GIS-samordnare och verksamhetsområdet utbildning.

Underlagen bygger på information flera olika typer av källor, bland annat Kolada, statistik från Riksidrottsförbundet, medborgarundersökning och kommunens befolkningsprognoser. Både kvalitativa och kvantitativa nyckeltal har använts för att få en så komplett bild som möjligt av hur verksamheten ligger till.

¹ KFN 2021/88-55

1.2 Demografi

Befolkningsprognosen är en viktig aspekt i analysarbetet och därför relevant att beakta i kvalitetsredovisningen.

Vid slutet av 2021 uppgick invånarantalet i Täby kommun till 73 955. År 2041 beräknas antalet invånare öka till 100 170, enligt befolkningsprognos per april 2022. Tabellen nedan redovisar den förväntade utvecklingen utifrån olika åldersgrupper.

Tabell 1 - Befolkningsprognos 2021-2041

	2021	2031	2041	Ökning 2021-2041
0 år	674	949	1 016	50,7 %
1 till 5 år	4 191	5 501	6 056	44,4 %
6 till 9 år	4 059	4 752	5 501	35,5 %
10 till 12 år	3 251	3 486	4 144	27,5 %
13 till 15 år	3 275	3 370	4 045	23,4 %
16 till 18 år	3 140	3 378	3 880	23,6 %
19 till 64 år	41 404	50 458	55 889	35,0 %
65 till 79 år	9 832	10 532	13 248	34,7 %
80 till 89 år	3 400	4 841	4 718	38,8 %
90 år och äldre	729	1 169	1 673	129,5 %
Totalt	73 955	88 436	100 170	35,5 %

De största befolkningsökningarna förväntas ske i de yngre och äldre grupperna.

Det finns skillnader i befolkningstillväxten mellan Täbys olika kommundelar.

Befolkningen beräknas öka som mest i de områden där intensiv stadsutveckling redan pågår idag, så som Roslags-Näsby, Täby Park och delar av Arninge.

2. Uppdrag, organisation och förutsättningar

2.1 Sport och förenings uppdrag

Sport och förening fullgör det ansvar kultur- och fritidsnämnden, utifrån dess reglemente, har för idrotts- och friluftsverksamhet i kommunen. Ansvaret omfattar särskilt:

- Stöd och bidragsgivning till föreningar och organisationer.
- Driften av kommunens anläggningar för fritids- och kulturändamål
- Korttidsuthyrning (maximalt ett år) av lokaler och anläggningar som kommunstyrelsen bestämmer att kultur- och fritidsnämnden får hyra ut, när lokalerna inte nyttjas av ordinarie verksamhet.
- Kommunens uppgifter enligt spellagen avseende spel för allmännyttiga ändamål.

Sport och förening ansvarar för föreningsregistret, vilket innefattar administration av ansökningar från föreningslivet. Enheten administrerar skoltider i viss mån.

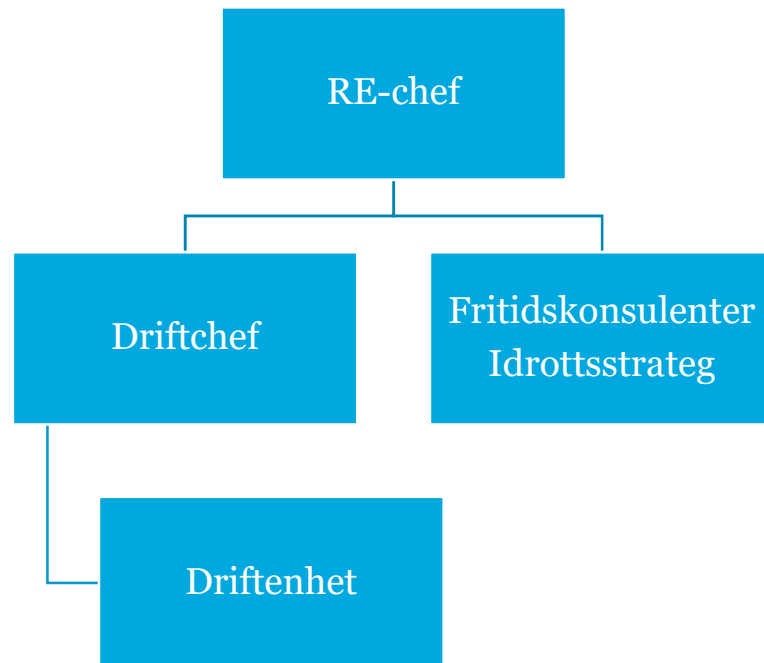
Enheten ansvarar för drift av anläggningar såsom ishallar, sporthallar, naturgräsplaner, konstgräsplaner, friidrottsanläggningar, utomhusbad och spontana aktivitetsytor. Enheten har ett myndighetsansvar när det gäller badplatser och kvalitén på vattnet. Enheten har ett ansvar för att beställa exempelvis nya fotbollsplaner och anläggningar, men det är fastighet som genomför arbetet. Enhetens uppdrag omfattar *inte* drift eller underhåll av fasta installationer, gäller både inomhus och utomhus, eller att säkerställa att anläggningarna uppfyller myndighetskrav.

Kultur- och fritidsnämnden har, i samband med antagande av anläggningsplan för idrottsanläggningar, beslutat om en strategi för idrottsverksamhet 2020 - 2030. Strategin anger fyra prioriteringsområden som Sport och förening har att förhålla sig till:

- Barn och ungdomar
- Ökad fysisk aktivitet
- Hållbarhet och flexibilitet
- Samverkan

Enhetens uppdrag styrs vidare av kommunens verksamhetsplan och kommunens övergripande målsättningar.

2.2 Organisation och medarbetare

På Sport och förening arbetar 17 personer på tillsvidareanställning, motsvarande lika många helårstjänster. Utöver detta finns ett antal timanställda personer.

Av de tillsvidareanställda arbetar 13 personer, inklusive driftchefen, med den löpande driften av anläggningar. Personerna är fördelade på olika anläggningar i kommunen. Övrig personal utgörs av RE-chef, en idrottsstrateg och två fritidskonsulenter, som bland annat arbetar med tidsfördelning och lokalbokning. Sport och förening har till skillnad från andra kultur- och fritidsenheter ingen biträdande chef, utan har en RE-chef och en driftchef. RE-chefen har det strategiska ansvaret och driftchefen det operativa ansvaret.

Sport och förening har jobbat med olika samverkansformer de senaste åren för att möjliggöra god samverkan med föreningslivet. Sport och förening har bland annat genomfört nätversträffar, samverkansträffar på specifika anläggningar och möten kring tidsfördelning och fördelningsprinciper.

Sport och föreningsledning består av fyra personer samt resultatenhetschef. Ledningsgruppen är rådgivande och bidrar med underlag till chefsbeslut.

2.3 Måluppfyllelse

Tabellen nedan visar Täby kommuns målstyrning och de styrande dokument Sport och förening har att förhålla sig till.

Kommunens vision	➤ Täby utvecklas med trygghet och frihet för en hållbar framtid
Kommunens inriktningsmål	➤ Det är attraktivt och tryggt att leva och verka i Täby ➤ Täby är en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun ➤ Verksamhet finansierad av Täby kommun håller hög kvalitet oavsett utförare
Kultur- och fritidsnämndens mål	➤ Invånare i Täby är fysiskt aktiva ➤ I Täby erbjuds attraktiva kultur- och fritidsupplevelser
Sport och förenings enhetsmål	➤ Arbeta proaktivt för att skapa möjligheter till fysisk aktivitet ➤ Öka kunskapen internt om vårt grunduppdrag för att skapa goda förutsättningar för föreningsliv ➤ Vi ska erbjuda en bra upplevelse för besökare av anläggningar
Kommunövergripande utvecklingsområden	➤ Kvalitet och effektivitet ➤ Kommunikation, dialog, service och bemötande ➤ Digitaliseringens möjligheter
Övrig styrning	➤ Alliansuppdrag ➤ Reglemente ➤ Idrottsstrategi för Täby kommun ➤ Barnkonventionen

Sport och förening uppvisar överlag god måluppfyllelse. Enheten bidrar till att uppnå nämndmålet ”Invånare i Täby är fysiskt aktiva”, vilket visas i statistiken kring invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka är hög. Målet nås även genom god nöjdhet bland besökare vid enhetens anläggningar samt att möjliggöra för föreningarna att bedriva god verksamhet.

Det finns dock utmaningar gällande det kommunövergripande utvecklingsområdet ”Digitaliseringens möjligheter”, då enheten inte har system som matchar arbetssätt på ett optimalt sätt och där enheten inte kan få ut efterfrågad statistik. Delar av föreningslivet inkommer fortfarande med handlingar och ansökningar per vanlig post, vilket behöver hanteras i annan ordning.

De senaste åren har präglats av pandemin, vilket även avspeglas i föreningslivet. Inomhusidrotterna har påverkats hårt och deltagartillfällen har minskat, medan utomhusidrotterna har ökat. Enheten har under den här perioden gjort olika insatser för att påverkan av covidpandemin på idrotten ska bli så låg som möjligt. Vissa av bidragen har covidanpassats och det har funnits en stor flexibilitet när det gäller avbokningar av halltider. Statistik för våra motionsspår visar att de haft fler besökare än innan pandemin, vilket indikerar att motionsspåren fyller en viktig funktion för både etablerade och nya motionärer.

2.4 Ekonomi

Täby kommun redovisade ett starkt resultat för år 2021 på 282 miljoner kronor². Planeringsunderlag för 2023 anger att det trots detta råder osäkerhet om den framtida ekonomiska utvecklingen. Det är därför nödvändigt med fortsatt god budgetdisciplin. Det finns inget utrymme för ofinansierade kostnadsökningar. Kostnadsökningar utöver volymökningar ska finansieras genom effektiviseringar, omprioriteringar och sänkta kostnader.

Kommunens investeringstakt de kommande åren förutsätter vidare ett årligt överskott för att undvika risktagning för kommande generationer. Det är därför viktigt att kostnadsökningar inom samtliga verksamheter bromsas där det är möjligt och att verksamheterna ser över effektiviseringsmöjligheter så att insatserna för barn och vuxna kan tillgodoses med fortsatt ekonomi i balans.

² Efter justering för poster av engångskaraktär

Kommunens ekonomiska situation är något som Sport och förening behöver förhålla sig till när det gäller planering och utveckling av verksamheten. Nedan följer en tabell över ekonomiska nyckeltal för enheten.

Tabell 2 - Ekonomiska nyckeltal Sport och förening

Nyckeltal, ekonomi	2018	2019	2020	2021	2022	Kultur och fritid 2021	Täby kommun 2021
Driftbudget, netto, mnkr	75,4	85,2	91,0	96,7	105,7	174,8	3 843,5
Budgetavvikelse, netto, mnkr	0,1	0,4	0,7	0,4	-	4,4	140,8
Prognossäkerhet, mnkr (skillnad mellan prognos delår och utfall helår)	0,6	0,1	1,7	0,9	-	2,6	62,1

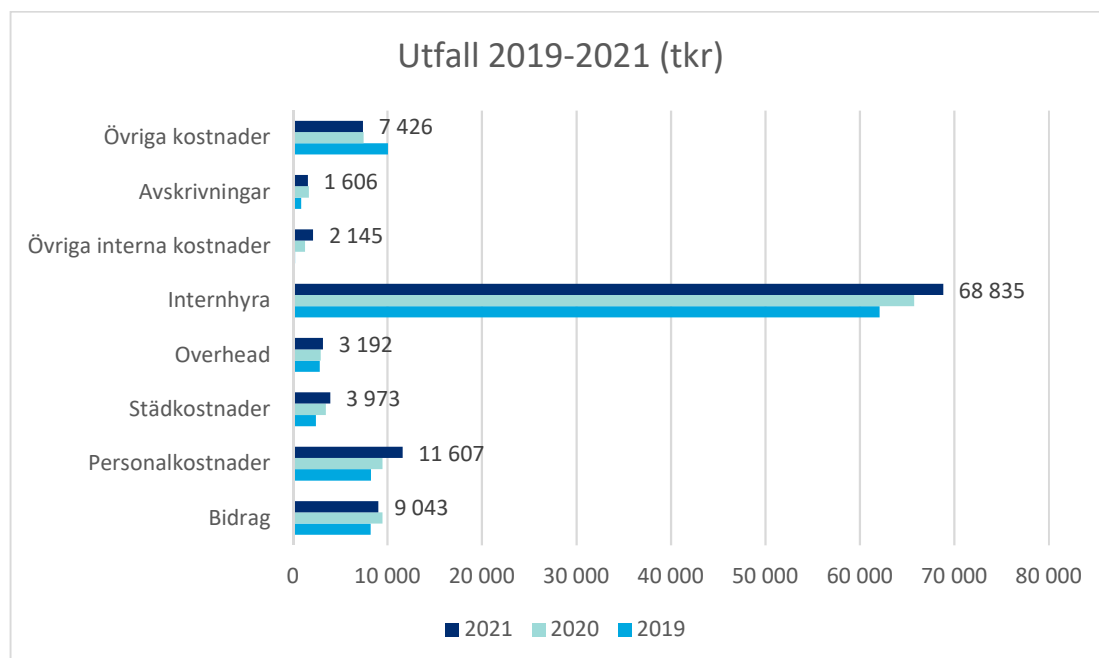
Sport och förenings driftbudget har ökat sedan 2018. Anledningen är bland annat ökade hyreskostnader för Hägerneholmshallen, ökade kapitalkostnader för Tibblevallen och en utökning av aktivitetsbidraget samt verksamhetskostnader som tidigare har funnits under det centrala anslaget.

Ökningen mellan 2021 och 2022 uppgår till 9,0 mnkr. Utöver den generella uppräknings har budgeten räknats upp med ytterligare lokalkostnader (5,7 mnkr), ökade kapitalkostnader (0,6 mnkr), ökat hyresbidrag (0,3 mnkr) samt badvårdar (0,2 mnkr).

Enheten uppvisar små budgetavvikelser och god prognossäkerhet.

Diagrammet nedan redovisar enhetens kostnader, per kostnadskategori 2019 till 2021.

Figur 1 - Kostnader Sport och förening 2021

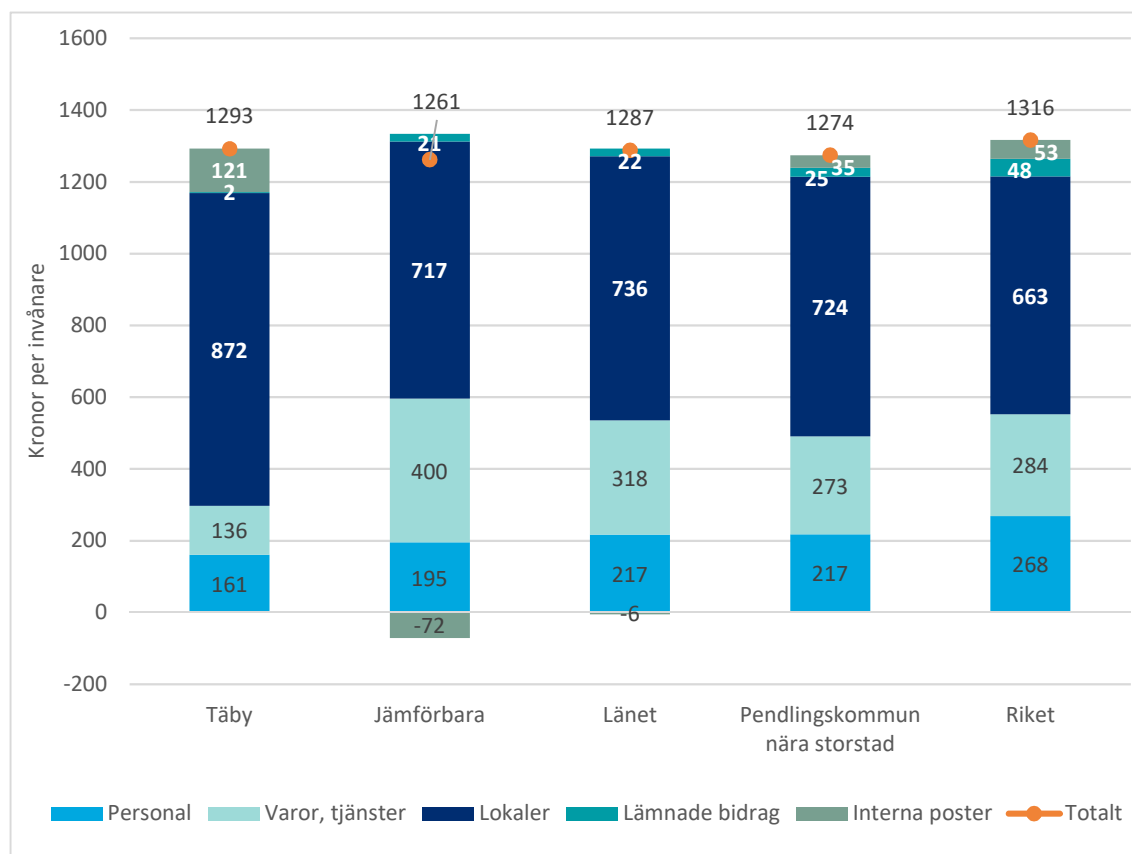
Enhetens största kostnadsdel är internhyra, vilket betalas till kommunens fastighetsavdelning för idrottsanläggningar. Andra stora poster är personalkostnader, bidrag och övriga kostnader.

Ökningen mellan 2019 och 2020 i internhyra beror på högre kostnader för Hägerneholmshallen och Hägerneholms konstgräsplan. Mellan 2020 och 2021 är orsaken till ökade hyreskostnader bland annat av renovering av Tibblevallen. Personalkostnaderna har också ökat, bland annat på grund av kommunens driftsovertagande av Tibble sportcentrum. Övriga kostnader har minskat till följd av att kommunen har övertagit driften av Tibble sportcentrum, där underhållskostnad tidigare har betalats ut till operatör.

I samband med räntesänkningen 2021 gjordes även en översyn av nämndens internhyror, detta resulterade i en omfördelning av kostnader mellan de olika verksamhetsområdena.

Nedanstående diagram visar kommunens kostnader för idrotts- och fritidsanläggningar i förhållande till jämförbara kommungrupper.

Figur 2 – Bruttokostnad idrotts- och fritidsanläggningar, kronor per invånare 2021

Diagrammet visar att Täby kommuns kostnader är högre än redovisade kommungrupper. De jämförbara kommunerna är Danderyd, Lidingö, Nacka, Sollentuna, Solna och Österåker. Diagrammet visar vidare att kommunen har relativt låga kostnader för personal i förhållande till lokalkostnader.

I lokalkostnader ingår bland annat internhyra, vilket betalas till kommunens fastighetsavdelning för bland annat underhåll och kapitalkostnader avseende idrottsanläggningarna. Internhyran ska täcka alla de kostnader kommunen har för dessa delar.

Interna poster avser intern köp och sälj samt utfördelad kommungemensam administration. I vissa fall kan en kommunal verksamhet sälja mer till andra inom kommunen än de köper, vilket kan leda till ett negativt resultat. Det kan exempelvis ske genom att tider i hallar säljs till andra kommunala verksamheter.

2.5 Personal och service

Nedan följer en tabell över relevanta personalnyckeltal för Sport och förening. För år 2021 görs en jämförelse med verksamhetsområdet kultur och fritid samt Täby kommun.

Tabell 3 - Nyckeltal gällande personal

Nyckeltal, personal	Sport och förening 2019	Sport och förening 2020	Sport och förening 2021	Kultur och fritid 2021	Täby kommun 2021
Antal årsarbetare ³	16	17	19	95	2 456
Personalomsättning, tillsvidareanställda (%)		6,2	6,2	5,2	10,9
Sjukfrånvaro, total (%)	3,1	3,0	1,7	4,8	5,7
Långtidssjukfrånvaro, 60 dagar eller mer (som andel av total sjukfrånvaro, %)	2,6	9,1	-	44,8	34,5
HME-index ⁴	88	91	83	83	81

Antalet årsarbetare har ökat de senaste åren. Detta beror på bland annat på att enheten har tagit över driften av Tibble sportcentrum samt att fler timanställda har använts. Personalomsättningen är något högre än verksamhetsområdets. Sjukfrånvaron på enheten är låg och har varit så under flera år. Enhetens resultat utifrån medarbetarenkäten var 2021 i nivå med verksamhetsområdet och något högre än kommunens.

Service

Ett av kommunens utpekade utvecklingsområden är kommunikation, dialog, service och bemötande. För att uppnå god måluppfyllelse spelar kommunens kontaktcenter en viktig roll. Samtliga verksamheter ska bidra till att kontaktcenter ska kunna utveckla sin roll som ett nav för kommunikation och service så att Täbyborna snabbt kan få svar på sina frågor.

³ Måttet visar antalet årsarbetsekvivalenter, dvs hur många heltidsanställda det faktiska antalet anställningar motsvarar. Talet reduceras med frånvarotyperna föräldraledighet, studieledighet och tjänstledighet där frånvarorsaken är "Annan anställning 0% lön".

⁴ Hållbart medarbetarengagemang (HME) –index. Beräknas utifrån delindexen Motivation, Ledarskap och Styrning.

Följande tabell redovisar nyckeltal kopplade till kontaktcenter.

Tabell 4 - Nyckeltal gällande kontaktcenter

Nyckeltal kontaktcenter	Sport och förening 2018	Sport och förening 2019	Sport och förening 2020	Sport och förening 2021	Kultur och fritid 2021	Täby kommun 2021
Ärenden i kontaktcenter (antal/månad)	74,8	94,4	114,2	130,3	277,6	9 427,8
Andel ärenden lösta av kontaktcenter (%)	37,8	40,6	36,2	31,0	35,3	52,7
Genomsnittlig löptid (dygn)	5,0	2,3	3,6	5,7	5,4	3,6

Antalet ärenden i kontaktcenter har ökat sedan 2018. Under 2021 uppgick Sport och förenings ärenden till nästan hälften av kultur och fritids totala ärenden. De vanligaste kategorierna av ärenden under 2021 var badplatser, motions- och elljusspår, lokalbokning, idrottsplatser och fotbollsplaner, sjöisar samt ishallar och isbanor. I slutet av 2021 övertog Sport och förening ärenden om friluftsliv, som tidigare låg på Täby Fastighets AB (TFAB), exempelvis ärenden om sjöis. Andelen ärenden som kontaktcenter lyckas lösa själva har minskat något och ligger i nivå med kultur och fritid, men lägre än kommunens snitt, vilket indikerar att samverkan kan utvecklas. Den genomsnittliga löptiden är i nivå med kultur och fritid som helhet, men högre än kommunens genomsnitt.

2.6 Slutsatser – Uppdrag, organisation och förutsättningar

Sport och förening uppvisar en god måluppfyllelse och bedriver ett aktivt arbete utifrån kultur- och fritidsnämndens mål kring att invånare i Täby är fysiskt aktiva. Enheten ansvarar för många olika områden och det krävs hög kompetens för att kunna möjliggöra för Tåbys invånare att vara fysiskt aktiva. Enheten uppvisar god budgetföljsamhet och prognossäkerhet.

Statistik gällande ärenden som inkommer till kontaktcenter visar att Sport och förening kan bli bättre på att återkoppla ärenden i tid för att nå upp till det kommunövergripande utvecklingsområdet gällande kommunikation, dialog, service och bemötande. Här har enheten tillsammans med kontaktcenter hittat utvecklingsområden för att förbättra arbete.

3. Verksamhetsanalys

Sport och förening utgår i sin verksamhetsanalys från kultur- och fritidsnämndens mål som sedan bryts ner till enhetsmål.

3.1 Invånare i Täby är fysiskt aktiva

Ett av kultur- och fritidsnämndens mål är att Täbys invånare ska vara fysiskt aktiva. Sport och förening skapar möjlighet till fysisk aktivitet dels genom att stödja och samverka med föreningslivet, men även genom att underhålla motionsspår, spontana idrottsplatser, motionsspår/vandringsleder och badplatser.

I Täby kommuns strategi för idrottsverksamhet 2020 - 2030 finns fyra prioriteringsområden:

- Barn och ungdomar
- Ökad fysisk aktivitet
- Hållbarhet och flexibilitet
- Samverkan

Målet om fysisk aktivitet gäller alla invånare, men Täby kommun har genom strategin valt att särskilt prioritera barn och ungdomar. Prioriteringen beror på att möjligheten till idrottande och fysisk aktivitet i tidiga år lägger grunden för fortsatt rörelse, välmående och god hälsa genom hela livet. Särskilt fokus ska ges underrepresenterade grupper i syfte att stimulera de som är minst fysiskt aktiva.

Fysisk aktivitet och föreningsaktivitet

I Täby finns över 400 föreningar som ägnar sig åt allt från idrott, kultur och friluftsliv till omsorg om samhället och dess invånare⁵. Föreningslivet är viktigt eftersom det gynnar samhällsutvecklingen, skapar sociala mötesplatser och bidrar till personlig utveckling. Ung livsstils studie från 2018/19 visar att Täbys unga är mycket aktiva, i synnerhet i idrottsföreningar som utgör uppemot 80–90 procent av föreningsaktiviteten.

Ung livsstil visar vidare att 63 procent av högstadieungdomarna är aktiva i en idrottsförening, vilket var den högsta andelen i landet när studien genomfördes. Statistik från Folkhälsomyndigheten visar även att Täby kommun har en hög andel

⁵ Studien Ung livsstil

invånare mellan 16 och 84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%).

Tabell 5 - Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150min/vecka (andel)

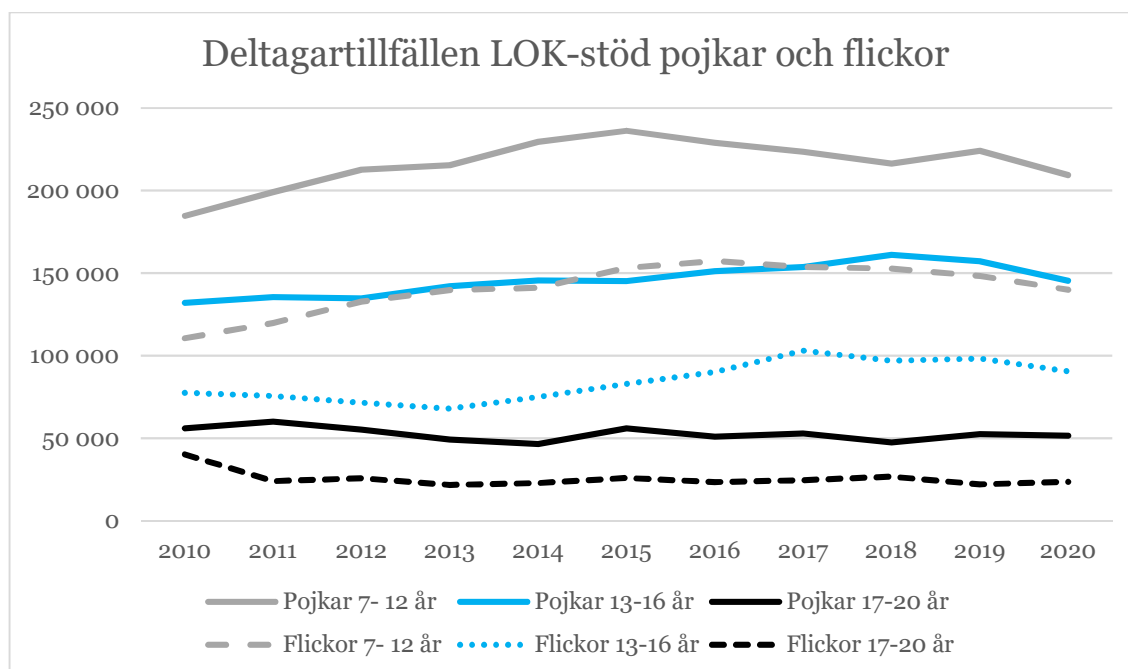
År	Täby	Danderyd	Lidingö	Nacka	Sollentuna	Solna	Österåker	Stockholms län
2018	73	75	72	71	69	70	68	65
2020	73	75	73	71	70	71	68	65
2021	72	75	73	72	70	72	69	65

Källa: Folkhälsomyndigheten

Diagrammet nedan visar att föreningarna sammantaget redovisar en nedgång i antalet deltagartillfällen både för pojkar och flickor i åldrarna 7-12 år och 13 – 16 år de senaste åren. För åldrarna 17-20 år noteras en marginell ökning på pojksidan och en lite större ökning på flicksidan under motsvarande år.

Utvecklingen av antalet deltagartillfällen har jämförts med utvecklingen av antalet pojkar och flickor i de olika ålderskategorierna. Av jämförelsen framgår att LOK-stödet i regel följer befolkningsutvecklingens kurva, förutom de sista åren då antalet deltagartillfällen minskat trots ökande befolkning.

Figur 3 - LOK-statistik⁶ avseende deltagartillfällen i idrottsföreningar i Täby, uppdelat i pojkar respektive flickor.

⁶ Statligt lokalt aktivitetsstöd (LOK) är ett stöd till barn- och ungdomsidrott som i huvudsak baseras på aktiviteter, i de allra flesta fall träningar.

En förklaring till minskningen av deltagartillfällen är coronapandemin. Spridningen drabbade Sverige brett i mars 2020. För att minska smittspridningen i samhället vidtogs flera åtgärder, som påverkade idrotten och övriga inom föreningslivet hårt.

För vissa föreningar förekom ingen tävlingsverksamhet under pandemin över huvud taget och träningsverksamheten var begränsad. Fotbollen har under samma period vuxit, eftersom de kunde bedriva sin verksamhet utomhus. En viktig frågeställning framöver blir hur Sport och förening kan stödja föreningarna så att effekterna av coronapandemin bara blir en tillfällig nedgång och inte permanent.

Ökningen av antalet deltagartillfällen i åldersgruppen 17-20 år både för pojkar och flickor är positiv. Det är en åldersgrupp som tidigare varit svår att nå och som Sport och förening därför arbetat aktivt med utifrån idrottsstrategin. År 2018 valde kommunen att göra en förändring i det kommunala aktivitetsbidraget. Det sattes en högre ersättning för åldersgruppen 13-20 år, med syfte att fler ungdomar skulle engageras och stannar kvar inom idrottsrörelsen. LOK-statistiken indikerar att förändringen givit resultat. En annan faktor är att de olika specialidrottsförbunden har genomfört särskilda satsningar på målgruppen.

Sammantaget kan konstateras att Täby har en aktiv befolkning med högt engagemang i idrottsföreningar. Utvecklingsområden för Sport och fritid:

- Fortsätta att säkerställa utrymme och tider för högre deltagande bland invånarna, i en växande befolkning
- Tillsammans med föreningslivet arbeta för att engagera fler, i synnerhet barn och ungdomar med fokus på inaktiva barn och ungdomar

Parasport

Parasport innebär idrott för personer med funktionsnedsättning och omfattar följande målgrupper:

- Personer med rörelsenedsättning.
- Personer med synnedsättning.
- Personer med intellektuell funktionsnedsättning.

I Täby kommun finns det ett tiotal idrotter som kan utövas av personer med funktionsnedsättning. Parasporten omfattar även så kallade regionsidrotter, det vill säga idrotter/verksamheter som kräver ett större upptagningsområde (mestadels olika typer av lagidrotter).

Sport och förening har, tillsammans med Parasport Stockholm och RF-SISU Stockholm, påbörjat en kartläggning av parasporten i Täby och vilka framtida insatser som skulle kunna behövas. Ett tidigt resultat är det finns en del verksamhet för personer med funktionsnedsättning, men att föreningarna behöver hjälp med att marknadsföra sin verksamhet samt att föreningar behöver hjälp med att komma igång och att utbilda styrelsen i vad parasport innebär.

Sport och förening arbetar idag med att stärka parasporten på flera sätt:

- Aktivitetsbidraget har ingen åldersbegränsning (att jämföra med övriga aktivitetsbidrag som endast betalas ut till deltagare 7 till 20 år).
- Föreningar får hyra lokaler till ungdomstaxa, även om deltagarna är vuxna.
- Parasporten erbjuds samma plats och samma tid som tidigare år. Detta för att skapa en kontinuitet och trygghet för deltagarna.

En viktig frågeställning framöver är hur enheten kan möjliggöra för ännu fler personer med en funktionsnedsättning att vara fysiskt aktiva. Utöver bidragsgivning är anläggningsfrågan en viktig aspekt. I såväl nyproduktion som reinvestering bör det beaktas hur idrottsytan kan nyttjas av parasportverksamheter och personer med funktionsnedsättning.

Motionsspår

För de som inte är aktiva inom föreningslivet har Täby kommun olika utomhusgym, motionsspår och vandringsleder som invånarna kan nyttja. Pandemin och dess restriktioner gjorde att allt fler invånare valde att ses utomhus och vandra längs lederna eller promenera i motionsspåren. Detta påvisar vikten av att ha natur i närheten av invånarnas vardag för att bidra till hälsa och välmående.

Statistik från den entreprenör som driftar kommunens motionsspår visar att användningen av kommunens fem spår där det går att mäta är hög. Drygt 325 000 besök redovisades under 2021. Nedan redovisas fördelning per motionsspår.

Tabell 6 – andel av 2021 års besökande per motionsspår

Spår	Längd	Andel av besöken
Mörtsjön	2,5 km	35 %
Ensta	5,0 km	31 %
Täby IP	2,5 km	26 %
Skavlöten	5,0 km	5 %
Skavlöten	2,5 km	3 %

Framåt blir det fortsatt viktigt för kommunen att kunna erbjuda möjligheter till fysisk aktivitet utanför föreningslivet. Roslagsleden, motionsspår och det övriga friluftslivet är viktiga aspekter för att uppnå detta

Strategi för idrott

Täby kommunen har en strategi för idrottsverksamhet 2020 – 2030, vilken anges i kultur- och fritidsnämndens anläggningsplan och som redogjordes för i inledningen av detta avsnitt.

Det framkommer i olika sammanhang att Täbys föreningsliv önskar en tydligare plan för vad Täby kommun viljeinriktning med idrotten är. Det finns ett behov att bland annat förstå vilket stöd föreningarna kan få samt veta var kommunens fokus kommer att ligga de kommande åren.

Täbys idrottsstrategi är något begränsad i sin omfattning och är integrerad i anläggningsplanen i stället för att vara en fristående strategi. Fördelen med en tydligare strategi kan vara att öka kunskapen kring Sport och förenings arbete, vilket stöd kommunen ger, varför prioriteringar sker och vilka områden som kommer att prioriteras framöver.

3.1.1 Arbeta proaktivt för att skapa möjligheter till fysisk aktivitet

Utifrån kultur- och fritidsnämndens mål om fysisk aktivitet har Sport och förening formulerat enhetsmålet ”Arbeta proaktivt för att skapa möjligheter till fysisk aktivitet”.

Täby har ett rikt idrottsliv som är en viktig del av vårt samhälle. Det stärker livskvaliteten, ger trygghet och skapar gemenskap. Idrott lägger grunden till en god hälsa och sunda vanor. I takt med att Täby växer är det viktigt att även fortsättningsvis kunna erbjuda en aktiv fritid, i enlighet med kommunens målsättningar.

Täby kommun har valt att barn och ungdomar ska prioriteras. Utifrån det är det av stor vikt att både pojkars och flickors fritidsintressen tillvaratas, inte minst inom idrotten.

Sport och förenings uppdrag är att skapa förutsättningar för föreningar att bedriva verksamhet samt skapa förutsättningar för invånarna att kunna vara fysiskt aktiva även utanför föreningslivet. Sport och förening kan ge stöd till föreningslivet genom bland annat bidrag, tidsfördelning, drift av anläggningar och föreningssupport. Vissa av de här delarna sker i samverkan med föreningslivet.

Bidrag

Bidrag kan sökas av både idrottsföreningar och andra föreningar som finns i Täby kommun. I tabellen nedan redovisas bidrag som hanteras av Sport och förening.

Tabell 7 – fördelning av bidrag till föreningar i Täby kommun 2021

Bidragstyp	Antal föreningar som tog emot bidraget 2021	Total budget 2021
Aktivitetsbidrag	49	7,74 mnkr
Hysesbidrag för barn- och ungdomsföreningar	9	509 tkr
Kvalitetspeng	4	600 tkr
Pensionärsföreningar ⁷	4	40 tkr
Funktionshinderföreningar ⁸	6	66 tkr
Särskilt bidrag	3	105 tkr

Statistik från Riksidrottsförbundet visar att Täby kommun ligger högt gällande kontanta bidrag till idrottsföreningar⁹. En jämförelse redovisas i följande tabell.

Tabell 8 - Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar, kr/inv.

År	Täby	Danderyd	Lidingö	Nacka	Sollentuna	Solna	Österåker	Stockholms län
2019	118,3	184,0	-	-	58,2	78,2	-	90,8
2020	122,9	170,3	92,8	103,3	59,5	77,6	-	82,1

Sport och förening har gjort en översiktlig bidragsanalys och kan konstatera att vissa av kommunens bidrag inte har en hög sökningsfrekvens samt att det är i vissa fall är svårt att definiera för vem och vad bidragen är tänkt. Enheten ser ett behov av att göra en sammanhållen översyn av samtliga bidrag för att säkerställa att de leder till uppsatta mål, att riktlinjerna för bidrag är uppdaterade samt att de stödjer arbetet med att nå utvalda målgrupper.

⁷ Lokalbidrag

⁸ Här ingår tre bidrag, Grund-, verksamhet- och lokalbidrag

⁹ Kontant föreningsbidrag omfattar lokalt aktivitetsstöd, föreningsbidrag utifrån samtal, ledarutbildningsbidrag, projektbidrag, startbidrag, evenemangs-/arrangemangsbidrag, lönebidrag, administrations-/grundbidrag och bidrag för lokal (ej anläggning). Till föreningsbidrag räknas inte lokalsubventioner, stöd till drift av idrottsföreningar och investeringar i nya idrottsanläggningar. Täby kommunen har inte samtliga nämnda bidragsformer.

Principer för fördelning av tider för idrottsverksamhet

Sport och förening har tagit fram fyra olika fördelningsprinciper. En för istider, en för inomhustider, en för simtider och en för utomhustider. De är framarbetade genom ett samarbete mellan Sport och förening, föreningar i Täby och RF-SISU Stockholm.

Enheten har de senaste åren arbetat med att se över fördelningsprinciperna så att de ska vara aktuella och att kommunen ska nå målet om fysisk aktivitet. Enheten har prioriterat åldersgruppen 13-20 år, i enlighet med idrottsstrategin och för att få föreningarna att försöka behålla ungdomarna högre upp i åldrarna.

3.1.2 Öka kunskapen internt om vårt grunduppdrag för att skapa goda förutsättningar för vårt föreningsliv

Utifrån kultur- och fritidsnämndens mål om fysisk aktivitet har Sport och förening formulerat enhetsmålet ”Öka kunskapen internt om vårt grunduppdrag för att skapa goda förutsättningar för vårt föreningsliv”.

Sport och förening har ett brett uppdrag. Det innebär att samverka med andra enheter inom kultur och fritid, övriga verksamhetsområden i kommunen och regionalt är viktigt för att verksamheten ska fungera på ett bra sätt. Det är genom ett gemensamt arbete som kommunen kan ge invånarna goda möjligheter att vara fysiskt aktiva. Samverkan krävs i allt från att renovera fotbollsplaner, att bygga nya anläggningar, underhålla motionsspår till kommunikation på kommunens hemsida. Sport och förening har identifierat att enheten kan bli än bättre på att samarbeta med andra enheter, för att på så sätt skapa goda förutsättningar för föreningslivet.

Sport och förening utvärderar regelbundet sitt arbete och ser över vad enheten kan göra bättre för att leverera goda förutsättningar till föreningslivet. En utmaning som uppmärksammas är att kommunicera vad enhetens grunduppdrag är. Det kan innebära allt ifrån att informera om viktiga datum till att förbättra kommunikationen mellan berörda parter.

En åtgärd som Sport och förening genomfört utifrån detta är regelbundna avstämningar med olika enheter för att exempelvis informera vilka underlag som behövs och vilka datum som är viktiga hur fördelningar går till. Målet kring att öka kunskapen internt om vårt grunduppdrag är även att öka servicegraden gentemot invånarna.

3.1.3 Vi ska erbjuda en bra upplevelse för besökare av anläggningar

Ett av kommunens inriktningsmål är att det ska vara attraktivt och tryggt att leva och verka i Täby. Utifrån detta, och kultur- och fritidsnämndens mål om fysisk aktivitet, har

Sport och förening formulerat enhetsmålet ”Vi ska erbjuda en bra upplevelse för besökare av anläggningar”.

13 av enhetens medarbetare arbetar med drift av kommunens anläggningar. Som diagrammet i avsnitt 2.4, figur 1, visade har kommunen låga personalkostnader i förhållande till lokalkostnaderna.

SCB:s medborgarundersökning visar att kommunen erbjuder en bra upplevelse för besökare överlag. Täby ligger över eller på samma nivå som Stockholms län på samtliga delar (se tabell nedan). Det kommunen kan förbättra gäller skötsel av kommunens idrotts- och motionsanläggningar.

Tabell 9 - Medborgarundersökningen 2021 - anläggningar

	Täby	Danderyd	Lidingö	Nacka	Österåker	Stockholms län
Möjligheten att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar (andelen positiva svar)	81,3	82,7	75,5	70,4	85,5	75,2
Bra öppettider vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar (andelen positiva svar)	88,4	83,2	78,3	76,9	88,8	79,0
Skötsel av kommunens idrotts- och motionsanläggningar fungerar väl (andelen positiva svar)	78,2	77,7	84,3	81,1	73,2	78,3

Medborgarundersökningen redovisar inget resultat om enskilda anläggningar, vilket skulle vara värdefullt för att se var resurser ska sätta in och vilka typer av åtgärder som behövs. Enheten ser en utvecklingspotential att införa brukarenkäter per de olika anläggningarna. Det skulle kunna ge mer specifika svar från de som nyttjar anläggningarna.

Som nämnts tidigare så ska vi jobba proaktivt för att möjliggöra för medborgare att vara fysiskt aktiva. Ett led i det är att enheten framöver behöver se över hur tillgänglighetsanpassade våra anläggningar är. En systematisk översyn utifrån tillgänglighetsperspektivet har inte gjorts.

3.2 Jämförande nyckeltal

I följande tabell redovisas nyckeltal i syfte att synliggöra Sport och förenings verksamhet i relation till andra kommuner. Nyckeltal som redan redovisats tidigare i rapporten har exkluderats.

Jämförelser görs med jämförbara kommuner (*JK*) i Stockholms län (Danderyd, Lidingö, Nacka, Sollentuna, Solna, Österåker) samt pendlingskommuner (*PK*) och

Stockholms län i sin helhet (SL). I tabellen presenteras ett genomsnittsvärde för dessa grupper.

Tabell 10 - Jämförande nyckeltal

Nyckeltal	Resultat 2019	Resultat 2020	Andra kommuner ¹⁰ 2020
Antalet deltagartillfällen per invånare 7-20 år	49,7	46,2	JK: 45,6 PK: 31,9 SL: 32,2
Nettokostnad idrotts- och fritidsanläggningar, kr/inv.	1 069	1 185	JK: 983 PK: 1112 SL: 1084
Idrottsföreningar med flickdominerad verksamhet, andel (%)	24	22	JK: 21 PK: 22 SL: 22
Idrottsföreningar med pojkdominerad verksamhet, andel (%)	57	59	JK: 52 PK: 55 SL: 55
Idrottsföreningar med varken poj- eller flickdominerad verksamhet, andel (%)	20	18	JK: 28 PK: 23 SL: 22

3.3 Slutsatser – Verksamhetsanalys

Täby har ett rikt idrottsliv, det finns över 400 föreningar som ägnar sig åt allt från idrott, kultur och friluftsliv till omsorg om samhället och dess invånare¹¹. Sport och förenings uppdrag är att skapa förutsättningar för föreningar att bedriva verksamhet samt skapa förutsättningar för invånarna att kunna vara fysiskt aktiva även utanför föreningslivet. Sport och förening ger stöd till föreningslivet genom bland annat bidrag, tidsfördelning, drift av anläggningar och föreningssupport.

Sport och förening har ett brett uppdrag som tangerar och involverar flera av kommunens verksamhetsområden. Den interna samverkan är betydelsefull för att kunna möjliggöra fysisk aktivitet till kommunens invånare.

Pandemin har haft stor påverkan på föreningslivet. Det är fortsatt viktigt för Sport och förening att vid denna typ av händelse på olika sätt stödja föreningarna för att minska påverkan och underlätta föreningarnas verksamhet.

¹⁰ **JK:** Jämförelsekommuner, **PK:** Pendlingskommuner, **SL:** Stockholms län

¹¹ Studien Ung livsstil

För att fortsätta att utveckla enhetens arbete med att möjliggöra fysisk aktivitet behöver Sport och förening förbättra och utveckla samverkan med föreningslivet, och kommunens alla invånare. I dagsläget inhämtar Sport och förening synpunkter på en mängd sätt såsom möten, konferenser och annan kommunikation. Enheten ser en utvecklingspotential att införa brukarenkäter per de olika anläggningarna. Det skulle kunna ge mer specifika svar och synpunkter från de som nyttjar anläggningarna.

Förslag på framtida insatser:

- Fortsatt och utvecklad samverkan med föreningslivet.
- Sport och förening fortsätter att utveckla samverkan med de delar av kommunen vars verksamhet tangerar enhetens, såsom fastighetsavdelningen och kontaktcenter.
- Utredda förutsättningar att genomföra brukarundersökningar avseende idrottsanläggningar.
- En översyn av hur tillgänglighetsperspektivet tillgodoses i befintliga lokaler och anläggningar.

Insatser som kräver vidare utredning eller beslut:

- Utarbeta förslag på ny idrottstrategi för kultur och fritid.
- Genomföra en sammanhållen översyn av Sport och förenings bidrag.